

Pozew o alimenty

Informacje ogólne

Alimenty

Alimenty to obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania. Oznacza to zaspokajanie normalnych, bieżących potrzeb w postaci: pożywienia, ubrania, mieszkania, leków itp. oraz starania o: zdrowie uprawnionego, jego rozwój fizyczny i umysłowy i zdobycie przez niego wykształcenia, a nawet dostęp do dóbr kultury.

Kto jest zobowiązany do alimentów

Obowiązek alimentacyjny obciąża krewnych w linii prostej i rodzeństwo. Dotyczy on krewnych wstępnych, czyli rodziców, dziadków itd. oraz zstępnych (dzieci, wnuków itd.), bez ograniczenia stopnia pokrewieństwa. Za pokrewieństwo uznawany jest stosunek, jaki zachodzi pomiędzy osobami mającymi wspólnych naturalnych przodków. W tym przypadku nie chodzi tylko i wyłącznie o więzy krwi, ponieważ na tych samych prawach są dzieci adoptowane oraz rodzice, którzy takie dziecko przysposobili (adoptowali), a nawet najbliżsi krewni rodziców adopcyjnych. Obowiązek alimentacyjny między rodzeństwem dotyczy zarówno rodzeństwa rodzonego, jak i przyrodniego. Obowiązek alimentacyjny obciąża nie tylko krewnych, ale także niektórych powinowatych, a mianowicie ojczyma i macochę względem pasierba i na odwrót. Powinowactwo to więź powstającą na skutek zawarcia małżeństwa między małżonkiem a krewnymi drugiego małżonka, np. rodzicami męża i żony (teściami), dziećmi małżonka (pasierbami), rodzeństwem męża lub żony (szwagrami). Powinowactwo trwa, pomimo ustania małżeństwa.

Obowiązek nie tylko w małżeństwie

Szczególny rodzaj obowiązku alimentacyjnego występuje w czasie trwania małżeństwa. Polega on na konieczności przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny. Na tej podstawie współmałżonek, który np. jest niezdolny do pracy albo zajmuje się wychowaniem dzieci i utrzymaniem domu, może żądać od drugiego współmałżonka dostarczenia środków w celu zaspokojenia swoich indywidualnych potrzeb. Obowiązek alimentacyjny między małżonkami istnieje nie tylko w czasie trwania małżeństwa, ale także wtedy, gdy już się

rozwiódą lub małżeństwo zostanie unieważnione albo też zostanie między nimi orzeczone separacja.

GP RADZI

W przypadku urodzenia się dziecka ze związku pozamałżeńskiego matka dziecka może domagać się od ojca pokrycia (w 100%) wydatków związanych z ciążą i porodem oraz kosztów trzymiesięcznego utrzymania w okresie porodu (również w 100%). Z ważnych powodów matka może żądać udziału ojca w kosztach swego utrzymania (ale nie całkowitego pokrycia), przez czas dłuższy niż trzy miesiące. Jeżeli wskutek ciąży lub porodu matka poniosła inne konieczne wydatki albo szczególne straty majątkowe, może ona żądać, ażeby ojciec pokrył odpowiednią część tych wydatków lub strat. Te szczególne alimenty przysługują także w przypadku, gdy dziecko urodziło się nieżywe.

Kolejność osób zobowiązanych

Obowiązujące przepisy ustalają ścisłą kolejność osób, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny:

1. Małżonek.
2. Zstępni (np. dzieci względem rodziców):
 - pasierb względem ojczyma lub macochy,
 - przysposobiony względem przysposabiającego.
3. Wstępni (np. rodzice względem dzieci):
 - ojczym lub macocha względem pasierba,
 - przysposabiający względem przysposobionego.
4. Rodzeństwo.

Najpierw trzeba zatem zażądać ich od tych osób, które są do tego zobowiązane w pierwszej kolejności, a dopiero gdy nic to nie da, to można zwrócić się do zobowiązanych w dalszej kolejności.

Kiedy można żądać alimentów

Co do zasady, uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku. Chodzi tu o stan niezależny od woli ubiegającego się o alimenty, w którym nie ma on żadnych (lub dostatecznych) własnych środków utrzymania, mogących zaspokoić jego usprawiedliwione potrzeby i nie potrafi ich uzyskać przy wykorzystaniu swych możliwości

zarobkowych i majątkowych. Chodzi tu zarówno o potrzeby materialne, jak i niematerialne, których zaspokojenie zapewnia godziwą egzystencję, a nie tylko samo biologiczne przeżycie.

PULAPKI

Nie możemy żądać alimentów tylko dlatego, że aktualnie pozostajemy bez pracy. Sąd w tej sytuacji zbada bowiem, czy mamy rzeczywiście możliwości zarobkowe, czy efektywnie poszukujemy pracy oraz czy nie czerpiemy dochodów z innych źródeł, np. z majątku, którym dysponujemy. Pozew o alimenty, uzasadniany jedynie tym, że nie mamy pracy, może zostać przez sąd odrzucony.

Możliwości zobowiązanego

Obowiązek alimentacyjny określonej osoby powstaje wtedy, gdy jest ona w stanie go wykonać, tzn. ma ku temu możliwości zarobkowe i majątkowe. Zatem chodzi tu nie tylko o rzeczywiście uzyskiwane zarobki (np. wynagrodzenie za pracę – zasadnicze, dodatki, premie, nagrody, emerytury, renty itp.) lub dochody z majątku (np. dochód z najmu mieszkania, procenty od lokat bankowych itp.), lecz o takie, jakie uzyskiwałby, gdyby tylko dołożył należytej staranności.

Żądanie alimentów przez dziecko

Roszczenie dziecka przeciwko rodzicom nie jest uzależnione od tego, czy znajduje się ono w niedostatku. Rodzice są zobowiązani do alimentacji, jeżeli dziecko nie ma własnych dochodów, wystarczających na pokrycie jego kosztów utrzymania i wychowania. Zatem z obowiązku alimentacji wobec dziecka rodzice są zwolnieni tylko wówczas, gdy dochody, które osiąga (np. odsetki od kapitału, renta, wynagrodzenie), zapewniają mu prawidłowy rozwój fizyczny i umysłowy. Jeśli małżonkowie nie mieszkają razem i dziecko mieszka u jednego z rodziców, to nawet osiągnięcie przez małżonka, który wychowuje dziecko, bardzo wysokich dochodów, nie zwalnia drugiego z rodziców od udziału w kosztach utrzymania i wychowania dziecka. Tak samo kwestia ewentualnej winy jednego z małżonków spowodowania rozbitcia małżeństwa nie ma wpływu na obowiązek każdego z rodziców ponoszenia kosztów utrzymania dziecka.

GP RADZI

Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

ZAPAMIĘTAJ

Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Małżonek uznany za niewinnego

Alimentów od drugiego małżonka może żądać ten rozwiedziony małżonek, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku. Jeżeli jeden z małżonków zostanie uznany za niewinnego rozkładu pożycia, to wcale nie musi znajdować się w niedostatku, aby móc żądać świadczeń alimentacyjnych od małżonka wyłącznie winnego, wystarczy, że rozwód będzie dla niego oznaczał istotne pogorszenie sytuacji materialnej.

ZAPAMIĘTAJ

Rozwiedziony małżonek nie może domagać się od byłego współmałżonka dostarczania środków utrzymania wówczas, gdy zawarł nowe małżeństwo.

Jak przygotować pozew

Krok 1

WYBRANIE SĄDU. W pozwie o alimenty trzeba wskazać sąd, do którego jest skierowany. Nie musi to być szczegółowy adres sądu. Wystarczające będzie podanie rodzaju sądu (pozew o alimenty zawsze będzie rozpoznawał sąd rejonowy), jego siedziby (czyli miasta, w którym się znajduje) oraz wydziału, w którym sprawa będzie rozpatrywana.

Krok 2

WSKAZANIE POWODA. Osobą uprawnioną do wystąpienia z powództwem o alimenty dla dziecka będzie zawsze ono samo i na jego rzecz należy je zasądzać. Reprezentuje je natomiast w procesie przedstawiciel ustawowy (jedno z rodziców, opiekun). Ta osoba powinna być wymieniona jako działająca w imieniu dziecka.

PULAPKI

Jeżeli matka dochodzi alimentów w imieniu swojego małoletniego dziecka, to w pozwie powinna wskazać, że powodem jest dziecko, a nie ona. W sytuacji bowiem, gdyby wskazała, że to ona domaga się alimentów, sąd mógłby odrzucić powództwo ze względu na bezprzedmiotowość żądania.

Krok 3

WSKAZANIE POZWANEGO. W przypadku pozwu o alimenty dla dziecka najczęściej pozwanym będzie jego ojciec. Należy podać jego imię i nazwisko oraz adres zamieszkania.

Krok 4

SFORMUŁOWANIE WNIOSKU. W pozwie musi znaleźć się wyraźne żądanie, aby sąd zasądził określoną kwotę alimentów, płatnych miesięcznie. Należy też wskazać dzień, od którego płatność ma następować. Korzystne jest również zastrzeżenie odsetek w przypadku, gdyby pozwany opóźniał się z płatnościami. Pozostałe wnioski mogą zostać zamieszczone według naszego uznania. Może to być np. wniosek o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu lub wnioski dowodowe (np. o wezwanie konkretnych świadków). Można też wnosić o nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności.

Krok 5

UZASADNIENIE. W uzasadnieniu pozwu o alimenty dla dziecka trzeba przede wszystkim wykazać, że pozwany ma możliwości zarobkowe i majątkowe, aby ponieść koszty utrzymania dziecka, natomiast że dziecko nie ma żadnego majątku, z którego mogłoby czerpać dochód zapewniający mu pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Każda z okoliczności musi zostać poparta konkretnym dowodem, np. zeznaniami świadków, dokumentami.

Krok 6

ZAŁĄCZNIKI. Wszystkie dokumenty powołane jako dowody muszą zostać wymienione w spisie załączników. Do pozwu koniecznie też trzeba dołączyć jego odpis dla strony pozwanej oraz kserokopie załączników. Musimy pamiętać, że dokumenty stanowiące dowody należy składać do sądu w oryginałach.

Krok 7

PODPIS. Podpis pod pozwem musi być własnoręczny. Nie możemy o tym zapominać, bo niepodpisany pozew nie zostanie rozpoznany w terminie.

Formalności

Do sądu rejonowego

Pozew o alimenty można wnieść do sądu rejonowego, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania, albo do sądu rejonowego według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej, czyli np. dziecka. Wybór sądu należy do powoda. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w kraju, powództwo należy wytoczyć wyłącznie według miejsca zamieszkania powoda. Powód może dochodzić alimentów przed sądem polskim także wtedy, kiedy zobowiązany do alimentów mieszka za granicą.

Zwolnienie od kosztów

Strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych jest zwolniona od kosztów sądowych i może zgłosić wniosek o ustanowienie dla niej adwokata.

Powództwo za osobę dochodzącą roszczeń

Powództwo za osobę dochodzącą roszczeń alimentacyjnych może wytoczyć także prokurator albo organizacja społeczna, która zajmuje się pomocą rodzinie. Przedstawiciel takiej organizacji może być też pełnomocnikiem tej osoby. Dlatego, jeśli mamy świadomość, że nie jesteśmy w stanie poradzić sobie sami przed sądem, lepiej będzie, jeśli zwrócimy się do odpowiedniej organizacji o pomoc.

ZAPAMIĘTAJ

Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem 3 lat.

Niezaspokojone potrzeby uprawnionego z czasu przed wniesieniem powództwa o

alimenty sąd uwzględnia zasądzając odpowiednią sumę pieniężną. W uzasadnionych wypadkach sąd może rozłożyć zasądzone świadczenie na raty.

PODSTAWA PRAWNA

- **Art. 128–144 ustawy z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 z późn.zm.).**

Arkadiusz Koper